Protokół

19. posiedzenia II. sesyi VIII. peryodu Sejmu galicyjskiego

z dnia 28. października 1904.

Początek o godzinie 10 minut 25 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Kazimierz Lubomirski, Stanisław Mycielski, ks. Wiktor Mazikiewicz.

Obecnych posłów 124.

Ze strony rządu: Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół ośmnastego posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzenia.

Sekretarz p. Lubomirski odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 28. października 1904 roku, które przydzielono następującym komisyom, a mianowicie:

Wydziałowi krajowemu Ls.: 1773, 1774, 1777—1780, 1782.

Komisyi szkolnej Ls.: 1768, 1769, 1783, 1784, 1791, 1792.

Komisyi prawniczej Ls.: 1781.

Komisyi gospodarstwa krajowego Ls. 1776, 1790.

Komisyi drogowej Ls.: 1767, 1775.

Po odczytaniu petycyi Ls.: 1767 komitetu drożników w Gródku o polepszenie bytu, przemawia p. Szajer popierając tę petycyę.

Sekretarz p. Lubomirski odczytuje spis dalszych petycyi, które przydzielono odnośnym komisyom jak wyżej.

Po odczytaniu petycyi Ls.: 1792 Grona nauczycielskiego szkoły w Wojniłowie o przeniesienie z 4 do 3 klasy płac, przemawia p. Wurst, popierając tę petycyę.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych interpelacyj.

Sekretarz p. Lubomirski czyta:

Interpelacya

posła Krempy i tow. do J. W. Pana Komisarza rządowego w sprawie wyborów gminnych Mała powiatu ropczyckiego.

We wrześniu 1902 roku odbył się wybór nowej Rady gminnej w gminie Mała, podczas którego dwunastu radnych wybrano. W myśl ustawy wyborczej przeprowadzono wybór naczelnika gminy w dniu

7. września 1902, z którego wyniku gmina Mała była zadowolona, gdyż wybrano Wojciecha Ździebła 11 głosami bardzo porządnego gospodarza wójtem.

Staremu wójtowi Janowi Piterze to się nie spodobało; wniósł protest przeciw wyborowi, zarzucając nielegalność wyborów tem, że nowo wybrani radni w jednym i tym samym dniu głosowali dwa razy na Franciszka Durka który wyboru nie przyjął. Protest aczkolwiek niepotrzebnie c. k. Starostwo uwzględniło, nakazując przeprowadzić nowy wybór, a co dopiero uskuteczniono 7. stycznia 1904 i wybrano ponownie Wojciecha Ździebła.

Obecny wójt Pitera doświadczony o skutkach wyborczych pragnąc rządy mieć w swym ręku przez czas nieograniczony znowu wniósł protest, który ani załatwienia ani zarządzenia doczekać się nie może. Gospodarka w gminie Małej musi być niedokładna, skoro Pitera ani myśli o ustąpieniu następcy i oddaniu rachunków gminnych.

Wprawdzie nowa Rada wniosła prośbę do Namiestnictwa o przyspieszenie ale niestety i tutaj ugrząsł urgens na utrapienie obywateli wspomnianej gminy; załatwienia doczekać się nie może.

Wobec tego zapytują podpisani J. W. Pana Komisarza rządowego:

Czy i kiedy nareszcie zechce poczynić odpowiednie kroki w celu uwolnienia gminy Mała pow. ropczyckiego od zachłanności wójta urzędującego z góry 2. lata nad peryod wyborczy.

Lwów dnia 27. października 1904.

Interpelujący:
p. Krempa.

Effinowicz, Szwed, Kramarczyk, Skołyszewski, Korol, Bojko, F. Włodek, Szajer, Ostapczuk, Oleśnicki, Stapiński, Huryk, Barabasz, Staruch.

Interpelacya
do Jaśnie Wielmożnego Pana Komisarza rządowego w sprawie niezapłacenia należytości konkurencyjnej przez fundusz propinacyjny na rzecz budującego się kościoła w Barcicach (pow. Nowy Sącz).

W roku 1896 odbyła się rozprawa konkurencyjna na budowę kościoła w Barcicach — i wtedy na fundusz propinacyjny, który wówczas płacił w poszczególnych gminach tej parafii w Barcicach podatki stałe — wypadła kwota 1.666 złr. do zapłacenia. Fundusz propinacyjny dotąd tej kwoty nie zapłacił. Akta i korespondencye chodzą odtąd bez ustanku między Lwowem a Nowym Sączem, albowiem Dyrekcya funduszu propinacyjnego wymyśla najbłahsze powody odesłania sprawy do starostwa w N. Sączu i w ten sposób odwleka zapłatą 1666 złr. na budowę kościoła w Barcicach.

Ponieważ ks. proboszcz miejscowy kościół ukończyć był zmuszony celem uchronienia murów od dezolacyi i ponieważ na ten cel musiał się zapożyczyć i obecnie procenty opłaca — podpisani zapytują Wysoki c. k. Rząd, kiedy nareszcie ta należytość konkurencyjna na budowę kościoła w Barcicach przez fundusz propinacyjny będzie uiszczoną.

Lwów dnia 27. października 1904.

Interpelant:
ks. Wilczkiewicz.

Potoczek, Mazikiewicz, Szwed, Gniewosz, Vayhinger, Tomaszewski, Cielecki, Kramarczyk, Szponder, Skołyszewski, Ochrymowicz, Klemens Dzieduszycki, Borkowski, Brnnicki, Sękowski.

Interpelacya
do c. k. Rządu w sprawie interpelacyj poselskich wnoszonych do c. k. Rządu.

Na każdej sesyi sejmowej wnoszą rozmaici posłowie zapytania do c. k. Rządu, w rozmaitych sprawach. Czasami na te zapytania daje c. k. Rząd mniej lub więcej wyczerpujące odpowiedzi — przeważnie zaś pozostawia je zupełnie bez odpowiedzi.

Mamy wyrozumienie dla c. k. Rządu że nie zawsze można odpowiadać na postawione pytania bez zająknienia, nie zawsze bowiem c. k. Rząd jest na nie przygotowany.

Tłómaczymy sobie także jasno i zdajemy sprawę, że niemożebną jest rzeczą ck. Rządowi na wszystkie zapytania, jakie posłowie do niego stawiają, odpowiadać w czasie zbyt krótkiej sesyi sejmowej.

Wszystko to dokładnie pojmujemy. Chcielibyśmy jednakże wiedzieć, co robi c. k. Rząd z interpelacyami poselskiemi, pozostawionemi zupełnie bez odpowiedzi? Czy wrzuca je jak to mówią do kosza, czy też robi z nich użytek właściwy, w interpelacyach poselskich wytk[illegible]ty? Posłom bowiem wyrozumiałym n[illegible] tak zależy na odpowiedziach c. k. Rządu na wniesione interpelacye, jak raczej na ich rozumnem zużytkowaniu przez c k. Rząd w celach naprawy wewnętrznych stosunków w kraju lub państwie.

Zapytujemy tedy, jak zużytkowuje ck. Rząd interpelacye poselskie, pozostające bez odpowiedzi?

We Lwowie, dnia 27. października 1904.

Interpelant:
St. Potoczek.

Skołyszewski, Huryk, Szwed, Ostapczuk, Korol, Szponder, Kramarczyk, Effinowicz, Bohaczewski, Staruch, Barabasz, Mazikiewicz, F. Krempa, F. Włodek, Szajer, Oleśnicki, Wilczkiewicz, Żardecki.

Sekretarz p. Mazikiewicz czyta:

Interpelacya

do Wydziału krajowego posła ks. Bohaczewskiego i towarzyszy w sprawie naprawy drogi z Sołukowa przez przedmieście „Dąbrowa" do dworca kolejowego w Dolinie.

Droga z Sołukowa przez przedmieście Dąbrowa do dworca kolejowego w Dolinie znajduje się w okropnie złym stanie. W czasie deszczów trudno dostać się tą drogą do Doliny. Trzeba dobrych koni lub wołów ażeby ciągnąć próżny wóz a tę 1. milę drogi trzeba jechać cztery godziny. Sprawa ta tem dziwniejszą, że ta droga należy do samego miasta Doliny, ciągnie się przez przedmieście Dąbrowę i stanowi jedyny dojazd do dworca. Ponieważ tą drogą muszą jeździć liczne gminy jako to: Sołuków, Jakóbów, Bolejów, Trościaniec Podbereż, Czołhany, Jaworów i Słoboda doliniańska i przez to swoje bydło niszczyć, dlatego podpisani zapytują:

Czy gotów Wydział krajowy przynaglić Wydział powiatowy w Dolinie, ażeby jak najspieszniej do naprawy wspomnianej drogi przystąpił i przejazd tą drogą wyżej nazwanym gminom umożliwił?

Interpelant;
Bohaczewski.

Szajer, Huryk, Korol, Staruch, Barabasz, Krempa, Oleśnicki, Mogilnicki, Mazikiewicz, F. Włodek, Effinowicz, Skołyszewski, Ochrymowicz, Wilczkiewicz, Ostapczuk.

Interpelacya do c. k. Rządu posła ks. Bohaczewskiego i towarzyszy w sprawie stosunków szkolnych w gminie Korsowie powiatu brodzkiego.

W październiku roku zeszłego podczas ostatniej sesyi sejmowej wniósł podpisany interpelacyę do c. k. Rządu w sprawie stosunków szkolnych w gminie Korsowie, powiatu brodzkiego. Ponieważ stosunki te od tego czasu aż po dzień dzisiejszy nie tylko nie poprawiły się lecz pogorszyły się dlatego podpisani zapytują:

I. Czy zarządził c. k. Rząd w tej sprawie jakie śledztwo i jakie są jego rezultaty?

II. Czy zamyśla c. k. Rząd tym bezprawnym stosunkom szkolnym w gminie Korsowie powiatu brodzkiego jak najspieszniej koniec położyć?

Interpelant
Bohaczewski.

Szajer, Huryk, Staruch, Barabasz, Mazikiewicz, Effinowicz, Skołyszewski, Oleśnicki, Korol, Ostapczuk, Krempa, Glidziuk, F. Włodek, Mogilnicki.

Interpelacya do c. k. Rządu posła ks. Bohaczewskiego i towarzyszy w sprawie nielegalności wyboru delegata nauczycielskiego do rady szkolnej okręgowej w Bohorodczanach.

Dnia 3. października b. r. odbył się wybór delegata nauczycielskiego do rady szkolnej okręgowej w Bohorodczanach. Wybór ten jest zupełnie nielegalny a to z następujących przyczyn: 1) Już na miesiąc przed tym wyborem podał do wiadomości nauczycielstwa w powiecie inspektor okręgowy, że życzy sobie mieć tym delegatem nauczyciela Gucfę z Sołotwiny. 2) W tym kierunku zajął się jeden z nauczycieli gorącą agitacyą między nauczycielami. 3). Pierwsze głosowanie odbyło się w następujący sposób: Wszystkich głosujących było 39, absolutna większość 20. Kandydat nauczycielski dostał 17 głosów, Gucfa 14, Wojnarowski 4, a 4 kartki były próżne. Inspektor okręgowy zarządził zaraz II-e głosowanie. 4) Przy II-giem głosowaniu ażeby przeprowadzić wybór swego zausznika przyjął inspektor do głosowania jeszcze 2. nauczycieli ze szkoły Hirszowskiej. Obecnie było 41 głosujących. Kandydat nauczycielski otrzymał 20 głosów, Gucfa 20, 1 kartka była próżna. Inspektor więc zarządził III. głosowanie. 5) Przy III-ciem głosowaniu kandydat nauczycielski otrzymał 21 głosów, Gucfa 17 a 3 kartki były próżne. Wtedy inspektor dał odpowiedni znak a skrutator wrzucił jeszcze dwie próżne kartki, poczem inspektor oznajmił: „ponieważ skrutator przez pomyłkę dorzucił 2 kartki próżne dlatego zarządzam IV. głosowanie ale imienne“. Nauczyciele sprzeciwili się temu i chcieli wynieść się przed zamknięciem konferencyi. Wtedy inspektor pozwolił na V. głosowanie kartkami. 6) Przy V. głosowaniu nie pozwolił inspektor zwijać kartek lecz oddawać kazał otwarte i nakazał skrutatorom przeglądać każdą kartkę niby to dla kontroli czy nie ma 2 kartek. Ponieważ wybór ten przeciągnął się do 11. godziny w nocy to nauczycielstwo, a szczególnie nauczycielki były zmęczone i mówiły, ażeby głosować tak jak inspektor chce, ażeby już raz skończyło się. Wtedy bez kontroli jakie tam były, kartki ogłoszono delegatem nauczyciela Gucfę. Oprócz tego inspektor nazwał wszystkich nauczycieli szachrajami a protokołu nigdy nie odczytywał i nie podpisywał.

Inspektor okręgowy bohorodczański dopuścił się jeszcze jednej nielegalności, mianowicie dopuścił do głosowania nauczycielkę Andruchowiczównę, która wtedy zdała egzamin kwalifikacyjny lecz nie wykazała się patentem, bo wiedział, że ona będzie głosować za Gucfą, natomiast nie dopuścił nauczyciela Mazura Mikołaja, bo wiedział, że on tego nie zrobi.

Dlatego podpisani zapytują:

I. Czy znane są c. k. Rządowi te fakta i bezprawia przy wyborze delegata nauczycielskiego do rady szkolnej okręgowej w Bohorodczanach?

II. Jak potrafi c. k. Rząd takie nieprawne teroryzowanie podwładnego nauczycielstwa ze strony inspektora szkolnego okręgowego w Bohorodczanach usprawiedliwić?

III. Czy gotów c. k. Rząd ściśle zbadać tę sprawę, nielegalny wybór znieść a nowy rozpisać?

Interpelant
Bohaczewski.

Huryk, Staruch, Barabasz, Szajer, Mogilnicki, Mazikiewicz, Glidziuk, Ostapczuk, Krempa, Korol, F. Włodek, Effinowicz, Skołyszewski, Oleśnicki.

Marszałek oznajmia, że interpelacye te odstąpi p. komisarzowi rządowemu względnie Wydziałowi krajowemu.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest:

Dalszy ciąg rozpraw nad sprawozdaniem komisyi drogowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie projektu ustawy o sadzeniu i ochronie drzew przydrożnych.

Sprawozdawca czyta:

§. 8.

Obcinanie gałęzi drzew przydrożnych może być wykonywane tylko w tej mierze, by nie zagrażało dalszemu życiu i rozwojowi drzewa. Właściciel drzewa. posadzonego na gruncie prywatnym do drogi przyległym, jest obowiązany o zamiarze obcięcia gałęzi lub zupełnego wycięcia drzewa przydrożnego uwiadomić służbę drogową (drożnika) z podaniem terminu, kiedy czynność tę wykonać zamierza, tak, by zarząd drogi był w możności wykonanie tej czynności przez swe organa skontrolować, przyczem właściciel drzewa winien przy wykonaniu tej czynności zastosować się do polecenia tych organów. Na miejscu wyciętego drzewa musi być w porze najbliższej dla sadzenia drzew odpowiedniej nowe drzewo posadzone.

Zarząd drogi ma prawo obcinać gałęzie na drzewach przydrożnych, chociażby one były posadzone na gruncie obcym, do drogi przyległym, o ile gałęzie te zwieszają się ponad koronę drogi, bez obowiązku zwrotu tych gałęzi lub odszkodowania właścicielowi drzewa. Również liście lub gałęzie spadłe z takiego drzewa na drogę lub rów drogowy ma prawo zarząd drogowy usunąć bez obowiązku zwrotu w naturze lub odszkodowania dla właściciela drzewa.

Drzewo przydrożne, spróchniałe lub grożące upadkiem, chociaż posadzone na gruncie obcym do drogi przyległym, ma prawo zarząd drogowy wyciąć, materyał jednak drzewny, jaki to drzewo do wycięciu przedstawia, winien zarząd drogowy pozostawić na terenie przydrożuym, zatem na krawędzi rowu drogowego, do dyspozycyi właściciela drzewa do pewnego przez zarząd drogi oznaczyć się mającego terminu. Gdyby w oznaczonym terminie drzewa tego właściciel nie zabrał, zarząd drogi usunie je z terenu przydrożnego, bez obowiązku odszkodowania dla właściciela drzewa. Analogiczne prawa przysługują właścicielom gruntów do dróg przyległych w stosunku do zarządów drogowych odnośnie do drzew któreby były przez zarząd drogi posadzone poza rowami drogowymi na gruntach do drogi należących. Mianowicie właściciel gruntu ma prawo z zastrzeżeniem jednak poprzedniego powiadomienia służby drogowej (drożnika), obcinać gałęzie na drzewie, przez zarząd drogi na gruncie drogowym poza rowem drogi posadzonem, o ile gałęzie te zwieszają się ponad jego gruntami, bez obowiązku zwrotu lub odszkodowania zarządowi drogi za wartość tych gałęzi. Ma prawo i to bez poprzedniego uwiadomienia służby drogowej (drożnika) liście owoce lub gałęzie spadłe z drzewa na jego grunt usunąć bez obowiązku zwrotu w naturze lub odszkodowania dla zarządu drogi. Wreszcie ma prawo drzewo spróchniałe lub grożące upadkiem za poprzedniem jednak uwiadomieniem służby drogowej (drożnika) wyciąć, przyczem materyał drzewny, jaki to drzewo po wycięciu przedstawia, pozostawić powinien na terenie przydrożnym do dyspozycyi zarządu drogi.

Marszałek udziela głosu p. Hurykowi.

P. Huryk nieobecny w Izbie.

Przemawia p. Skołyszewski i stawia następującą poprawkę:

w §. 8, w drugim ustępie, pierwszym wierszu po słowie „prawo"
dodać słowa:

„w razie bezskutecznego wezwania właściciela przydrożnego gruntu"

w ustępie trzecim, wierszu siódmym zamiast „gdyby w oznaczonym terminie" ma być „w terminie dni 30-tu".

Izba popiera powyższą poprawkę p. Skołyszewskiego.

Przemawia p. Stapiński i wnosi, by cały projekt ustawy zwrócić Wydziałowi krajowemu.

Marszałek przerywa p. Stapińskiemu i oznajmia, że ponieważ na poprzedniem posiedzeniu wniosek na odesłanie napowrót do

Wydziału krajowego projektu tej ustawy został odrzucony, przeto ponownego wniosku takiego nie może poddać pod uchwałę Izby, natomiast może wniosek na odesłąnie §. 8. do komisyi poddać pod nchwałę Izby.

Przemawia p. Stapiński i wnosi na odesłanie §. 8. ustawy napowrót do komisyi drogowej, a gdyby ten wniosek upadł ewentualną poprawkę następującą:

w trzecim ustępie, w wierszu pierwszym z góry po słowach „drzewo przydrożne" dodać słowa „którego grubość sięga 25 ctm.".

Przemawia p. Mieczysław Urbański.

Przemawia p. Buynowski.

Przemawia p. Rotter.

Marszałek oznajmia, że w myśl przepisów regulaminu nie podda pod uchwałę Izby wniosków komisyi na zmianę już uchwalonych paragrafów gdyby komisya z takimi wnioskami przyszła.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Dąmbski.

Przemawia p. Męciński.

Przemawia p. Piniński.

Izba uchwala na wniosek sekretarza p. Urbańskiego zamknięcie rozprawy ogólnej nad §. 8.

Marązałek oznajmia, że do głosu zapisany jest p. Kramarczyk.

Przemawia zapisany do głosu p. Kramarczyk i stawia następującą poprawkę: do §. 8. na końcu dodać ustęp: użytkowanie z drzewek przydrożnych ma należeć do tego właściciela, który drzewko był zmuszony posadzić.

Izba popiera powyższą poprawkę p. Kramarczyka.

Przemawia p. sprawozdawca i wnosi imieniem komisyi następujący dodatek: w dziewiątym wierszu z dołu w ustępie 3-cim §. 8 po słowie „gałęzi" dodać słowa: „zastosowując się przy wykonaniu tej czynności do poleceń zarządu drogi".

Izba odrzuca wniosek formalny p. Stapińskiego na odesłanie §. 8 napowrót do komisyi.

Izba uchwala ustęp 1-szy §-fu 8 zgodnie z wnioskiem komisyi, podobnie uchwala w oddzielnem głosowaniu 2-gi ustęp §-fu 8 zgodnie z wnioskiem komisyi, następnie odrzuca Izba poprawkę p. Skołyszewskiego do drugiego ustępu tego paragrafu.

Izba uchwala ustęp trzeci §-fu 8 zgodnie z wnioskiem komisyi, z opuszczeniem słów: „w oznaczonym terminie" w brzmieniu przez p. sprawozdawcę imieniem komisyi zaproponowanem; następnie odrzuca poprawkę p. Skołyszewskiego dalej uchwala słowa: „w oznaczonym terminie" zgodnie z wnioskiem komisyi, wreszcie poddaje Marszałek poprawkę p. Stapińskiego pod uchwałę.

Przemawia p. Maiss w sprawie formalnej prosząc o wyjaśnienie treści poprawki p. Stapińskiego.

P. Stapiński udziela wyjaśnienia w sprawie swej poprawki.

P. Skołyszewski prosi o głos.

Marszałek wyjaśnia, iż rozprawa została zamknięta, a p. Maissowi udzielił głosu pod względem formalnym w celu wyjaśnienia treści poprawki p. Stapińskiego, i że do dalszej rozprawy nie może obecnie dopuścić.

Izba odrzuca poprawkę p. Stapińskiego.

Izba odrznca wreszcie dodatek do §-fu 8 postawiony przez p. Kramarczyka w osobnem głosowaniu.

Sprawozdawca czyta:

§. 9.

Uszkodzenie drzew przydrożnych, które nie powoduje zguby drzewa, jak obcięcie lub obłamanie gałęzi, złamanie lub zabra-

nie palików podpierających drzewo lub innych przyrządów ochronnych, a przy drzewach owocowych oberwanie owocu, karane będzie grzywną od 2 do 10 koron.

Wycięcie drzewa, lub skaleczenie takie, które powoduje zgubę drzewa, karane będzie grzywną od 4 do 20 koron. Tym samym grzywnom podpadnie i właściciel drzewa, który przy obcinaniu gałęzi lub wycięciu drzewa nie zastosuje się do zastrzeżeń obowiązujących go przy wykonywaniu tych czynności w myśl §. 8 niniejszej ustawy.

Grzywny te mają zastosowanie w wypadkach, które nie stanowią cięższego przewinienia i nie podlegają postanowieniom kodeksu karnego.

Prócz grzywny obowiązany będzie szkodnik zapłacić wynagrodzenie szkody, które oznacza się za każde zupełnie zniszczone drzewo w wysokońci 10 koron, a za każdy zniszczony palik lub przyrząd ochronny w wysokości 4 korony. Minimalny ten ustawą niniejszą określony wymiar odszkodowania nie uchyla jednak obowiązku szkodnika do zapłacenia odszkodowania wyższego, jeżeli istotna wartość szkody wyrządzonej przenosi powyżej podane wymiary odszkodowania.

O obowiązku zapłaty i o wysokości wynagrodzenia szkody orzeknie władza, nakładająca grzywnę równocześnie z wydaniem orzeczenia karnego. W orzeczeniu wymienić należy szczegółowo kwoty, jakie przypadają do zapłacenia z tytułu grzywny i z tytułu odszkodowania. Jeżeli poszkodowany żąda wynagrodzenia przenoszącego 30 koron, wtedy w orzeczeniu karnem można mu przyznać tylko wynagrodzenie do 30 koron, a co do reszty wynagrodzenia należy go odesłać do zwyczajnej drogi sądowej.

Za szkody wyrządzone przez dzieci odpowiadają rodzice za służbę poniżej lat 14 służbodawcy. Za szkody wyrządzone przez zwierzęta odpowiada właściciel lub solidarnie współwłaściciele zwierząt.

Przemawia p. Szajer i stawia następujące poprawki:

do 1 i 2 ustępu:

Jeżeli drzewko owocowe zostało uszkodzone nie ze złośliwości ale przypadkowo przy zaorywaniu i obsiewaniu gruntów przydrożnych w takim razie skazuje się szkodnika co najwięcej na zasadzenie w najbliższym czasie stosownym na tem samem miejcu nowego drzewka.

do końcowego ustępu:

Za szkody wyrządzone przez dzieci i za służbę poniżej lat 14 odpowiadają rodzice, a w braku tychże ich opiekunowie i współopiekunowie".

Izba popiera powyższą poprawkę p. Szajera.

Przemawia p. Skołyszewski.

Marszałek przerywa p. Skołyszewskiemu wzywając go, by mówił tylko o §. 9.

Przemawia dalej p. Skołyszewski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwala dwa pierwsze ustępy §. 9 zgodnie z wnioskiem komisyi, następnie Izba odrzuca w oddzielnem głosowaniu pierwszą poprawkę p. Szajera, dalej osobno uchwala resztę paragrafu 9 zgodnie z wnioskiem komisyi, wreszcie odrzuca drugą poprawkę p. Szajera.

Sprawozdawca czyta:

§. 10.

W razie niemożności ściągnięcia grzywny, należy ją zamienić na karę aresztu, mianowicie przy grzywnie do 10 koron należy wymierzyć za pierwszą koronę sześć godzin aresztu, a za każdą dalszą dwie godziny aresztu, — przy wyższych grzywnach za każde pięć koron dwanaście godzin aresztu, który w ogóle najwyżej rozciągnąć można do dni 14.

Izba uchwala bez rozprawy §. 10 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 11,

Grzywny wpływają do funduszów ubogich tych gmin, na których terytoryum przekroczenie popełnione zostało, — odszkodowania do funduszu odnośnej drogi, z wyjątkiem odszkodowań za drzewa posadzone na gruncie obcym do drogi przyległym, które to odszkodowanie przypada właścicielowi uszkodzonego drzewa.

Izba uchwala bez rozprawy §. 11. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 12.

Prawo dochodzenia i karania przekroczeń oznaczonych w §. 9. niniejszej ustawy, a popełnionych, czy to w gminie, czy na obszarze dworskim, stanowiącym z nią jedną miejscowość, wykonywa w poruczonym rakresie działania naczelnik tejże gminy z dwoma asesorami, zaś w miastach objętych ustawą gminną z 13. marca 1889 Dz. u. kr, Nr. 24 i w gminach objętych ustawą gminną z 3. lipca 1896 Dz. u. kr. Nr. 51 burmistrz względnie naczelnik gminy.

Jeżeli obwinionym o przekroczente jest właściciel, albo przełożony obszaru dworskiego, lub jeżeli obwinioną jest jedna z osób do przeprowadzenia dochodzenia i wymiaru kary powołanych, wówczas przeprowadzi postępowanie karne polityczna władza powiatowa.

Izba uchwala bez rozprawy §. 12 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 13.

Do nadzorowania i ochrony drzew przydrożnych, obowiązaną jest w pierwszym rzędzie służba drogowa, t. j. drożnicy, drogomistrze i konduktorowie drogomi i t. d. następnie organa policyi miejscowej i polnej i c. k. żandarmerya.

Organa te zatem mają obowiązek pod odpowiedzialnożcią służbową donieść dotyczącemu urzędowi o dostrzeżonem uszkodzeniu drzewa przydrożnego.

Każdy zatrzymany przez te organa z powodu przekroczenia przepisów niniejszej ustawy ma być powolnym ich poleceniom pod grozą zastępstw prawnych nieposłuszeństwa władzy.

Jeżeli organa te przydybią człowieka im nieznanego na uszkodzeniu drzew przydrożnych, a zachodzi obawa, iż nie będzie można pociągnąć go później do odpowiedzialności, powinny udać się z nim do najbliższego urzędu gminnego, który przeprowadzi dochodzenie i wyda orzeczenie karne podług przepisów §. 12. niniejszej ustawy chociażby przekroczenie spełnione było na terytoryum innej gminy sąsiedniej.

Przemawia p. Krempa i stawia następującą poprawkę: w drugim ustępie z góry wykreślić słowa: „pod odpowiedzialnością służbową“.

Izba popiera tę poprawkę . Krempy

Po zamknięciu rosprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwala cały §. 13 bez drugiego ustępu z góry zgodnie z wnioskiem komisyi, oddzielnie uchwala drugi ustęp §-fu 13 zgodnie z wnioskiem komisyi bez słów: „pod odpowiedzialnością służbową“ wreszcie osobno uchwala Izba słowa: „pod odpowiedzialnością służbową“ zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozduwca czyta:

§. 14.

Od orzeczeń wydanych przez władze gminne według przepisów §. 12. tej ustawy ustęp I. służy prawo odwołania się do politycznej władzy powiatowej. Rekurs należy wnieść na ręce naczelnika gminy w przeciągu 8 dni, licząc od dnia otrzymania wyroku. W wypadkach, w których polityczna władza powiatowa jest pierwszą instancyą, obowiązującą co do rekursu ogólne przepisy.

Przeciw dwom równobrzmiącym orzeczeniom niema dalszego rekursu.

Rekursa przeciw decyzyom i orzeczeniom władz i reprezentacyi, wydanym na podstawie innych postanowień niniejszej ustawy, wnoszone być mają w zwykłym toku instancyi w myśl ogólnych w tej mierze istniejących przepisów. Wyjątek stanowi orzeczenie władzy zarządzającej drogą, wydane w myśl §. 3. niniejszej ustawy.

Przemawia p. Filip Włodek i stawia następującą poprawkę; „w wierszu trzecim z góry po słowie „rekurs“ dodać słowa: „wolny od stempla“.

Izba popiera tę poprawkę p. Filipa Włodka.

Przemawia p. Maiss.

Po zamknięciu rozprawy pzzemawia p. sprawozdawca.

Przemawia w sprawie formalnej p. F. Włodek i cofa swą powyższą poprawkę.

Izba uchwala §. 14 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 15.

Ustawa niniejsza nie narusza stosunków prawnych, jakie zachodzą co do drzew już istniejących, czy to na burtach drogowych, czy też poza rowami drogowymi. Przepisy jednak niniejszej ustawy, dotyczące ochrony drzew przydrożnych, przepisy karne za uszkodzenia drzew i przepisy ograniczające sposób użytkowania z tych drzew mają zastosowanie i do drzew przydrożnych, posadzonych przed wydaniem niniejszej uztawy i do drzew posadzonych przy wszelkiej kategoryi drogach publicznych, autonomicznych, zatem i przy drogach gminnych II. klasy.

Również mogą być na wniosek Rady powiatowej przepisy powyższej ustawy, dotyczące obowiązkowego obsadzenia dróg drzewami (§§. 1. do 7. ustawy), zastosowane na podstawie uchwały sejmowej i za Cesarskiem zezwoleniem do pewnych lub ewentualnie wszystkich dróg gminnych II. klasy w powiecie.

Izba uchwala bez rozprawy §. 15. zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta;

§. 16.

Ustawa niniejsza nie zmienia ogólnych przepisów o prawie nadzoru władz politycznych państwowych nad wykonywaniem ustaw. Prawomocne uchwały, orzeczenia i zarządzenia, wydane na podstawie tej ustawy, egzekwowane będą na żądanie właściwej władzy autonomicznej przez polityczną władzę powiatową. Wszelkie należytości, przypadający wskutek przedsięwzięcia na podstawie niniejszej ustawy środków przymusowych, a nieuiszczone w terminie oznaczonym, ściągnięte będą drogą egzekucyi politycznej.

Izba bez rozprawy uchwala §. 16 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 17.

Postanowienia §. 3. ustęp 3., §§. 6., 8., 9., 10. i 11. mają zastosowanie analogiczne w wypadkach, w których drzewa przydrożne miałaby być posadzone wzdłuż dróg rządowych.

W sprawach z właścicielami gruntów do drogi przyległych co do obowiązków, jakie na nich ciążą na podstawie powyższych przepisów ustawy, rozstrzygają, o ile chodzi o stosunki wynikłe z obowiązku sadzenia drzew przy drogach rządowych, władze polityczne państwowe w toku instancyi.

Do przeprowadzenia dochodzeń karnych z powodu przekroczeń niniejszej ustawy popełnionych na drogach rządowych powołane są wyłącznie polityczne władze powiatowe do których też należy wnosić doniesienia wspomiane w drugim ustępie §. 13.

Izba uchwala bez rozprawy §. 17 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

§. 18.

Do ustawy niniejszej wyda polityczna władza krajowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym instrukcyę wykonawczą.

Izba uchwala bez rozprawy §. 18 zgodnie z wnioskiem komisyi.

Sprawozdawca czyta:

Ustawa

z dnia . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o sadzeniu i ochronie drzew przydrożnych.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Ustawa o sadzeniu i ochronie drzew przydrożnych obowiązywać będzie od dnia 1. stycznia roku następującego po jej ogłoszeniu w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych, z którym to dniem utracą moc obowiązującą dotyczące przepisy istniejące o ile nie zgadzają się z postanowieniami niniejszej ustawy.

Art. II.

Ustawa niniejsza nie obowiązuje w obrębie gminy miasta Lwowa i Krakowa.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda.

Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy wprowadzającej en bloc.

Izba uchwala przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwala cały projekt ustawy wprowadzającej en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwala Izba powyższy projekt ustawy wprowadzającej w trzeciem czytaniu bez czytania.

P. sprawozdawca wnosi na przystąpienie do trzeciego czytknia samej ustawy bez czytania.

Przemawia p. Stapiński i stawia formalny wniosek aby trzecie czytanie głównej ustawy było umieszczone jako osobny punkt na jednem z najbliższych posiedzeń.

Marszałek oznajmia, że trzecie czytanie głównej ustawy postanowił sam umieścić na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi dla reform agrarnych o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie tworzenia włości rentowych.

Sprawozdawca p. Hupka, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisyi; sprostowawszy poprzednio omyłkę druku, a mianowicie w 5 punkcie rezolucyi III komisyi w wierszu trzecim z dołu zamiast słowa: „uzupełnieniu“ ma być słowo: „wypełnieniu“.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie tworzenia włości rentowych.

II. Sejm uchwala załączony ·/. projekt ustawy.

III. Sejm wzywa c. k. Rząd:

1) By w drodze konstytucyjnego traktowania wyjednał przyjęcie przez Skarb Państwa wobec posiadaczy listów rentownych Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, po-

ręki subsydyarnej za oprocentowanie tychże listów.

2) By w tejże drodze przyznał krajowej komisyi dla włości rentowych prawo egzekucyjnego ściągania zaległych rent w drodze egzekucyi politycznej.

3. By w drodze interpretacyi postanowień ustawy z dnia 26. czerwca 1901 r. dz. u. p. Nr. 80. przyznał listom rentowym Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, najniższą stopę podatku rentownego.

4. By przyznał ewentualnie w drodze osobnej ustawy, uwolnienia od należytości od skryptów dłużnych i należytości hipotecznej w tych wypadkach, gdzie pożyczki rentowe udzielane będą na cele wymienione w §. 2 lit. c. krajowej ustawy o tworzeniu włości rentowych.

5) By przyznał krajowej komisyi dla włości rentowych obok przysługującej jej wolności osobistej od stempla w myśl pozycyi taryfy 75 b. ustawy o należytościach z dnia 9. lutego 1850 r. Dz. u. p. Nr. 50. także w drodze osobnej ustawy uwolnień od należytości stemplowej tych wszystkich jej podań, które w wypełnieniu nałożonych jej ustawą krajową o tworzeniu włości rentowych zadań wnosić będzie z wyjątkiem jedynie podań w sądowem postępowaniu spornem.

6) By zaprowadził skrócone postępowanie przy wymiarze ulg należytościowych konwersyjnych dla pożyczek rentowych, któreby miały cechy pożyczek konwersyjnych i przyznał prawo bezprocentowej zwłoki w opłacie bezpośrednich należytości.

7) By przyznał kwitom na spłatę kapitału i procentow od listów rentowych ulgi wynikające z ustawy z dnia 10. lipca 1865 roku Dz. u. p. Nr. 55.

8) By spowodował jak najrychlejsze wydatne powiększenie ilości c. k. geometrów ewidencyjnych w kraju.

U s t a w a

z dnia . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o tworzeniu włości rentowych.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Postanowienia ogólne.

§. 1.

W celu utrzymania i wytworzenia rolniczych gospodarstw średnich rozmiarów, może Królestwo Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, stosownie do postanowień niniejszej ustawy, za pośrednictwem „galicyjskiej krajowej Komisyi dla włości rentowych“, udzielać pożyczek (pożyczek rentowych), które winny być z reguły przez opłatę rocznej renty (annuitety) oprocentowane, jakoteż umarzane i które na posiadłości rolniczej (włości rentowej §§. 4. i n.) hipotecznem prawem zastawu winny być ubezpieczone.

Warunki udzielenia pożyczki rentowej.

Cele, na które pożyczka rentowa udzieloną być może.

§. 2.

Pożyczka rentowa może być udzieloną na następujące cele:

a) na spłatę ciężących na gospodarstwie (§§. 4—6) wierzytelności hipotecznych;

b) na spłatę współspadkobierców gospodarstwa;

c) na spłatę ceny kupna lub części ceny kupna, tudzież innych kosztów w razie nabycia gospodarstwa lub w razie nabycia części gospodarstwa od innych jego współwłaścicieli lub w razie nabycia gruntów, które mają być połączone w jedną posiadłość lub przyłączone do posiadłości;

d) na pokrycie kosztów, których wymaga wybudowanie lub restauracya budyn-

ku mieszkalnego lub budynków gospodarskich na posiadłości stanowiącej gospodarstwo, o ile te budynki są potrzebne do porządnego prowadzenia gospodarstwa;

e) na pokrycie kosztów robót melioracyjnych (nawodnień, odwodnień itp.);

f) na sprawienie martwego lub żywego inwentarza potrzebnego do prowadzenia porządnego gospodarstwa na posiadłości;

g) na dostarczenie kapitału obrotowego, potrzebnego do prowadzenia porządnego gospodarstwa na posiadłości, wyjątkowo w tych wypadkach, gdy tego kapitału na odpowiednich warunkach w inny sposób nie można otrzymać:

Właściwości zaciągającego pożyczkę.

§. 3.

Pożyczki rentowej można udzielić tylko własnowolnemu rolnikowi, który w zawodzie rolniczym dowiódł praktycznego wyrobienia i w ogólności okazał zdolność gospodarczą tak, iż jest podstawa do przypuszczenia, iż pożyczkę rzeczywiście obróci na cel, na który jest przeznaczoną, i że dobrze gospodarując, utrzyma się na włości rentowej.

Właściwości gospodarstwa.

§. 4.

Gospodarstwo, które przez zahipotekowanie na niem prawa zastawu dla pożyczki rentowej staje się włością rentową, musi być przedewszystkiem poddanem gospodarce rolniczej lub lasowej i nie może mieć mniejszej powierzchni niż 3 ha, ani też większej powierzchni, niż 60 ha, jakoteż nie może wykazywać w rocznym czystym przychodzie katastralnym mniej, niż 50 K a więcej niż 1000 K.

Wszystkie do gospodarstwa należące nieruchomości muszą być złączone w jedno ciało hipoteczne.

§. 5.

W razie nabycia gospodarstwa lub gruntów, które mają być połączone w jedno gospodarstwo, winien z reguły kompleks gruntów, albo tworzyć nierozerwalną całość albo też każdy oddzielny kawałek gruntu winien mieć takie rozmiary i kształt, jakoteż położenie w stosunku do innych części składowych gospodarstwa, iżby o ile możności jak najbardziej odpowiadały celom gospodarki.

Od tych wymogów można odstąpić, jeśli wskutek ich braku ze względu na dane stosunki porządna gospodarka istotnie nie ucierpi.

§. 6.

Gospodarstwo musi obejmować budynki mieszkalne i gospodarcze, potrzebne do prowadzenia porządnej gospodarki, w odpowiednim stanie, lub też musi być daną — czy to przez to, że na ten cel przyznaną będzie pożyczka rentowa, czy to w inny odpowiedni sposób — dostateczna rękojmia, że budynki takie będą wybudowane lub do odpowiedniego stanu przyprowadzone.

Wysokość pożyczki rentowej.

§. 7.

Wysokość pożyczki rentowej wraz z ewentualnie poprzedzającemi ją ciężarami (§. 9.) nie może przynosić kwoty, którą da trzydziestokrotny czysty dochód katastralny wraz z połową wartości, w której są ubezpieczone budynki mieszkalne i gospodarcze, potrzebne do prowadzenia porządnej gospodarki, lub też kwoty, która przedstawiać będzie trzy czwarte części wartości gospodarstwa, oznaczonej przez osobne jego oszacowanie.

W obrębie powyżej określonej granicy należy wymierzać pożyczkę rentową tylko taką, aby właściciel włości rentowej mógł po uwzględniu ciężarów, ciężących na włości (§. 9) wraz z mającą ją obciążać rentą, tudzież po uwzględnieniu kosztów gospodarstwa, mieć w pozostałym czystym przychodzie z włości dostateczne pokrycie kosztu odpowiedniego utrzymania siebie i swej rodziny.

Stosunek własności.

§. 8.

Pożyczki rentowej można udzielić tylko wyłącznemu właścicielowi gospodarstwa lub temu, kto je na wyłączną własność nabędzie. Stosunek współwłasności między małżonkami nie wyklucza udzielenia pożyczki rentowej.

Hipoteczne zabezpieczenie.

§. 9.

Pożyczki rentowej można tylko wtedy udzielić, jeśli prawo zastawu dla niej może być wpisanem (zaintabulowanem) z odpowiedniem pierwszeństwem hipotecznem na gospodarstwie (§. 4), na którego rzecz pożyczka rentowa ma być zużytą (§. 2).

Pierwszeństwo hipoteczne wtedy jest odpowiedniem, jeśli prawo zastawu dla pożyczki rentowej w wykazie hipotecznym obejmującym włość rentową następuje bezpośrednio po dodatkach, daninach publicznych i tych ciężarach, które ewentualnie na tem ciele hipotecznem ciężą jako zobowiązania wynikłe ze spółki wodnej w myśl §. 23. ustawy państwowej z dnia 30. maja 1869 r. Dz. u. p. Nr. 93, lub z pożyczki zaciągniętej bądź to w myśl §. 1. ustawy państwowej z dnia 6. lipca 1896 r. Dz. u. p. Nr. 144., bądź to w myśl §. 44. ustawy państwowej z dnia 7. czerwca 1883 r. Dz. u. p. Nr. 92.

Pierwszeństwo hipoteczne przysługujące służebnościom gruntowym, wymowom, prawom najmu i dzierżawy i ciężarom realnym, któreby ciężyły na gruntach, stanowić mających włość rentową, o tyle nie przeszkadza udzieleniu pożyczki rentowej, o ile te ciężary przypuszczalnie nie będą zagrażać istnieniu i rozwojowi gospodarczemu włości rentowej i bezpieczeństwu pożyczki rentowej.

Zabezpieczenie pożyczki rentowej przez wpis hipoteki łącznej na kilku ciałach hipotecznych jest niedopuszczalnem.

§. 10.

Przy udzielaniu pożyczki rentowej należy badać, chociażby uzyskanie odpowiedniego pierwszeństwa hipotecznego w myśl §. 9. nie przedstawiało trudności, czy gospodarcza trwałość włości rentowej i bezpieczeństwo pożyczki rentowej nie będą przypuszczalnie zagrożone przez ciężary, następujące po pożyczce rentowej.

Stosunek prawny między właścicielem włości rentowej, a krajową Komisyą dla włości rentowych.

Ogólne obowiązki właściciela włości rentowej.

§. 11.

Właściciel włości rentowej ma użyć pożyczki rentowej rzeczywiście na osiągnięciu celu, na który mu udzieloną została. Dalej jest on obowiązany porządnie gospodarować na włości rentowej, a więc także utrzymywać w dobrym stanie budynki mieszkalne i gospodarskie, potrzebne do porządnego gospodarowania. Również ma on obowiązek utrzymywać w dobrym stanie, a w razie potrzeby uzupełniać gospodarczy inwentarz martwy i żywy.

Właściciel włości rentowej winien wcześnie uiszczać podatki przypadające z włości rentowej i stosownie do rozporządzeń kraj. Komisyi dla włości rentowych określających bliżej ten obowiązek ubezpieczać potrzebne do porządnego prowadzenia gospodarki budynki mieszkalne i gospodarskie, martwy i żywy inwentarz gospodarczy i zebrane płody od ognia, a o ile tak zarządzi krajowa Komisya dla włości rentowych, także zasiewy od gradu.

Właściel włości rentowej winien wykazać stosownie do szczegółowych przepisów, które wyda kraj. Komisya dla włości rentowych, w jaki sposób zużył pożyczkę rentową, dalej, że wcześnie uiścił przypadające z włości rentowej podatki, że się od ognia a ewentualnie od gradu ubezpieczył, jakoteż że każdorazowe premie opłacił.

Właściciel włości rentowej winien też przedłożyć oświadczenie odnośnego zakładu ubezpieczającego, że zakład sumę ubezpieczoną wypłaci do jego rąk jedynie za zezwoleniem kraj. Komisyi dla włości rentowych.

Ustanowienie pełnomocnika dla współwłaścicieli.

§. 12.

Jeśli po zaintabulowaniu prawa zastawu dla pożyczki rentowej powstanie odnośnie do włości rentowej stosunek współwłasności, a to między osobami, które nie są małżonkami (§. 8.), natenczas są współwłaściciele obowiązani ustanowić, z reguły z pośród siebie pełnomocnika, któremu poruczą gospodarowanie na włości rentowej i którego uprawnią do zastępywania współwłaścicieli wobec komisyi dla włości rentowych we wszystkich sprawach dotyczących pożyczki rentowej. Ustanowienie pełnomocnika w sposób prawem przepisany winno nastąpić w terminie najwyżej 4 miesięcy od chwili wpisania współwłasności w księgach gruntowych i o osobie pełnomocnika winna być w tymże terminie zawiadomiona krajowa Komisya dla włości rentowych.

Pełnomocnik musi mieć właściwości wymagane w §. 3.

Nadzór krajowej Komisyi dla włości rentowych.

§. 13.

Krajowa Komisya dla włości rentowych ma czuwać — stosownie do szczegółowych przepisów, które wyda — nad wypełnieniem zobowiązań, nałożonych na właściciela włości rentowej w postanowieniach §. 11.

Komisya jest dalej uprawnioną, jeśli właściciel włości rentowej nie wypełnia odnośnych zobowiązań, uiszczać w jego zastępstwie przypadające z włości rentowej podatki, zawrzeć umowę o ubezpieczenie od ognia i gradu i uskuteczniać stąd wynikające wypłaty.

Opłacenie renty.

§. 14.

Właściel włości rentowej winien z reguły (§. 15.) płacić, od chwili wypłacenia mu pożyczki rentowej począwszy, półrocznie z dołu przypadającą rentę na oprocentowanie i umorzenie pożyczki rentowej.

Miejsce płatności renty i półroczne terminy oznaczy kontrakt rentowy.

Renta wynosi stosownie do tego, czy krajowa Komisya rentowa wypłaciła pożyczkę w 4-ro procentowych, czyli w 4·5 procentowych listach rentowych (§. 52), 4·5 procent lub 5 procent imiennej wartości listów rentowych i w pierwszym wypadku winna być uiszczoną przez 56 lat, w drugim zaś przez 52 lat.

Przyznanie wolnego roku.

§. 15.

Jeśli pożyczka rentowa udzieloną została na cel oznaczony w §. 2. lit. c., natenczas może być w kontrakcie rentowym zawarte postanowienie, że opłata renty ma się rozpocząć dopiero po upływie roku od dnia wypłaty pożyczki rentowej.

W takim razie podwyższa się kapitał rentowy do umorzenia zostający o kwotę równą jednorocznym odsetkom od wydanych listów rentowych a przypadająca od tak podwyższonego kapitału rentowego renta płaconą będzie po myśli §. 14. przez 56, względnie 52 lat.

Ściąganie zaległych rent.

§. 16.

Jeśli właściciel włości rentowej nie uiścił renty w terminie jej płatności a nie zachodzą szczególne okoliczności, któreby nakazywały natychmiastowe ściągnięcie renty, natenczas winna krajowa Komisya dla włości rentowych przedewszystkiem dłużnika upomnieć, wyznaczając mu równocześnie odpowiedni termin do spłaty renty, po którego bezskutecznym upływie mogą być wdrożone kroki do przymusowego ściągnięcia renty.

Wypowiedzenie pożyczki rentowej przez właściciela włości rentowej

§. 17.

Właściciel włości rentowej może po upływie dziesięciu lat od zaintabulowania prawa zastawu dla pożyczki rentowej wypowiedzieć krajowej Komisyi dla włości rentowych pożyczkę rentową w celu spłacenia jej już to w całości, już w części.

Przed upływem wspomnianego okresu czasu może właściciel włości rentowej wypowiedzieć krajowej Komisyi dla włości rentowych, czy to jednorazowo, czy w kilku wypowiedzeniach, co najwyżej razem tylko jedną czwartą część jeszcze do spłaty pozostającej pożyczki rentowej.

Kraj. Komisya rentowa może w wypadkach szczególnie godnych uwzględnienia pozwolić właścicielowi włości rentowej na wypowiedzenie czy to całej, czy resztującej części pożyczki rentowej, nawet przed upływem okresu czasu ustanowionego w pierwszym ustępie niniejszego paragrafu.

Wypowiedziana pożyczka rentowa lub wypowiedziana jej część winna być spłaconą w 6 miesięcy od uskutecznienia wypowiedzenia w miejscu płatności, które oznacza kontrakt rentowy.

Jeśli wypowiedziana i spłacona kwota z pożyczki rentowej wynosi przynajmniej czwartą część pozostającej jeszcze spłaty pożyczki rentowej, natenczas jest właściciel włości rentowej uprawnionym zażądać ułożenia nowego planu umorzenia, na którego podstawie reszta pożyczki rentowej pozostająca do spłaty może być umorzona w obrębie czasu, jaki w myśl kontraktu rentowego pozostaje jeszcze dla umorzenia pożyczki.

Wypowiedzenie pożyczki rentowej przez krajową Komisyę dla włości rentowych.

§. 18.

Krajowa Komisya dla włości rentowych ma prawo wypowiedzenia właścicielowi włości rentowej pożyczki w celu jej spłacenia w następujących wypadkach:

a) jeżeli właściciel włości rentowej przez dłuższy przeciąg czasu nie czyni zadość zobowiązaniom określonym w §. 11;

b) jeżeli sposób prowadzenia gospodarstwa jest taki, że może zmniejszyć znacznie i na dłuższy przeciąg czasu wartość włości rentowej;

c) jeżeli gospodarcze postępywanie właściciela włości rentowej jest lekkomyślne a wskutek tego słusznie można przypuszczać że się on nie zdoła utrzymać na włości rentowej;

d) jeżeli krajowa Komisya dla włości rentowych wdrożyła dla ściągnięcia jednej zaległej spłaty renty kroki egzekucyjne;

e) jeżeli do majątku właściela włości rentowej otworzono konkurs;

f) jeżeli właściciel włości rentowej utracił własnowolność lub jeśli włość rentowa przeszła na właściciela, który nie jest własnowolnym (§. 3.) a słusznie należy przypuszczać, że wskutek tego będzie zagrożrną odpowiednia celowi gospodarka na włości rentowej lub bezpieczeństwo pożyczki rentowej;

g) jeżeli włość rentowa przeszła na własność osoby, która innym wymogom określonym w §. 3, nie odpowiada;

h) jeżeli współwłaściciele włości rentowej nie wypełnili nałożonego na nich w §. 12. zobowiązania pomimo wystosowania do nich wezwania, po upływie terminu 4-miesięcznego w dalszym terminie dwumięsięcznym.

W sześć miesięcy po uskutecznieniu wypowiedzenia należy spłacić pożyczkę rentową w miejscu płatności, oznaczonem w kontrakcie rentowym.

Wypowjedzenie pożyczki rentowej w następstwie wywłaszczenia włości rentowej lub oddzielenia jej części.

§. 19.

W razie wywłaszczenia włości rentowej ma zarówno krajowa Komisya dla

włości rentowych jak właściciel włości rentowej prawo wypowiedzieć pożyczkę rentową celem jej spłaty, po prawomocności orzeczenia wywłaszczającego.

Jeżeli wywłaszczoną zostanie tylko część włości rentowej lub jeżeli w myśl postanowienia §. 20. ustęp ostatni i §. 21. niniejszej ustawy oddzieloną zostanie z włości rentowej jakaś jej część, natenczas może krajowa Komisya dla włości rentowych wypowiedzieć pożyczkę rentową celem jej spłaty w całości lub części, jeżeli wymiar powierzchni lub czysty dochód katastralny spadnie poniżej najniższej granicy, oznaczonej w §. 4, lub jeżeli pożyczka rentowa nie mieści się już w obrębie granicy, oznaczonej w §. 7., lub wreszcie, jeżeli wogóle wskutek oddzielenia jest wykluczoną możność gospodarowania odpowiedniego celowi na pozostałej części włości rentowej.

Wypowiedzianą pożyczkę rentową należy spłacić w sześć miesięcy od uskutecznienia wypowiedzenia w miejscu płatności, oznaczonem w kontrakcie rentowym.

Niepodzielność włości rentowej. Warunki oddzielenia części składowych. Częściowa spłata pożyczki rentowej.

§. 20.

Obciążenie gospodarstwa pożyczką rentową ma — jak długo ta pożyczka hipotecznie na gospodarstwie ciąży — to następstwo, że czynności prawne, których przedmiotem jest oddzielenie z niepodzielnej włości rentowej jakiejś części składowej wymagają do swej ważności zezwolenia kraj. Komisyi dla włości rentowych i że, wyjąwszy wypadki określone w ustępie trzecim niniejszego paragrafu i w §. 25, oddzielenie części składowej włości rentowej nie może przyjść do skutku bez zezwolenia krajowej Komisyi dla włości rentowych.

Otwarcie nowego wykazu hipotecznego dla oddzielonej części przy równoczesnem przeniesienia prawa zastawu dla pożyczki rentowej na nowy wykaz hipoteczny jest niedopuszczalnem.

Nie zachodzi potrzeba zezwolenia krajowej Komisyi dla włości rentowych, jeżeli oddzielenie ma nastąpić w drodze wywłaszczenia lub na podstawie wpisu hipotecznego, który istniał już w czasie wejścia w życie skutków prawnych niepodzielności.

§. 21.

Krajowa Komisya dla włości rentowych winna udzielić zezwolenia na oddzielenie części składowej włości rentowej, o ile oddzielenie takie koniecznem jest w celu budowy, przełożenia lub rozszerzenia publicznych gościńców lub dróg, przeprowadzenia regulacyi wód lub odwodnień lub w celu podjęcia innych zarządzeń odpowiadających interesom publicznym lub kultury krajowej.

Udzielenie przyzwolenia może Komisya dla włości rentowych uczynić zależnem od spłaty części pożyczki rentowej, odpowiadającej wartości tej części składowej nieruchomości, która miałabybyć oddzieloną.

§. 22.

Krajowa Komisya dla włości rentowych winna dalej udzielić zezwolenia na oddzielenie części składowej włości rentowej, jeżeli oddzielenie ma nastąpić w celu zamiany za inną nieruchomość, która ma być wcieloną do włości rentowej, a nie jest mniejszej wartości niz część składowa, która ma być oddzieloną i jeżeli jest dowiedzionem, że ta zamiana leży albo w interesie arondacyi włości rentowej, albo lepszego gospodarowania na niej. (§. 10. ustawy państwowej z 6. lutego 1869 r. Dz. u. p. Nr. 18. i ustawa krajowa z 5. kwietnia 1870 r. Dz. ustaw i rozp. kr. Nr. 36).

§. 23.

Krajowa Komisya dla włości rentowych może we wszystkich innych wypadkach zezwolić na oddzielenie składowej części włości rentowej, jeżeli wskutek oddzielenia:

a) wymiar powierzchni lub czysty dochód katastralny nie spadną poniżej granic oznaczonych w §. 4. jako najniższe; lub

b) pożyczka rentowa nie przeniesie granicy określonej w §. 7.; lub

c) odpowiednie celowi gospodarowanie na pozostałej części włości rentowej nie stanie się niemożliwem.

Łączenie włości rentowych i wcielanie do nich nieruchomości.

§. 24.

Łączenie dwu lub więcej włości rentowych w jedną włość rentową jest niedozwolonem. Połączenie innej nieruchomości z włością rentową może nastąpić za zezwoleniem krajowej Komisyi dla włości rentowych. Komisya może udzielić zezwolenia, jeżeli:

a) nieruchomość nie jest obciążoną i

b) wskutek połączenia nieruchomości z włością rentową powierzchnia włości rentowej lub czysty dochód katastralny z niej nie przeniosą najwyższego wymiaru oznaczonego w §. 4., jako też

c) przeto to połączenie gospodarowanie odpowiednie celowi na włości rentowej zostanie ułatwionem i popartem.

Zmiany na włości rentowej wskutek agrarnych operacyi.

§. 25

Zmiany, które nastąpią odnośnie do części składowych włości rentowej jako skutek przeprowadzenia operacyi agrarnej na podstawie ustaw państwowych z d. 7. czerwca 1883 r. dz. u. p. Nr. 92 — 94 i ustaw krajowych z d. 19. grudnia 1899 dz. u. i rozp. kr. Nr. 18—20, nie wymagają zezwolenia kraj. Komisyi dla włości rentowych.

Ustanowienie praw zastawu.

§. 26.

Po wpisaniu niepodzielności włości rentowej w księgach gruntowych mogą być na niej skutecznie ustanawiane umowne prawa zastawu, o ile nie chodzi o żadne z obciążeń wymienionych w §. 9. ustępie 2. niniejszej ustawy, jedynie na podstawie zezwolenia kraj. Komisyi dla włości rentowych.

Postanowienia hipoteczne.

Uprawnienie kraj. Komisyi dla włości rentowych do wnoszenia podań hipotecznych.

§. 27.

Kraj. Komisya dla włości rentowych jest uprawnioną do wnoszenia podań do właściwych sądów o podjęcie wszystkich tych hipotecznych czynności urzędowych, które stoją w związku z tworzeniem włości rentowych i pożyczką rentową.

W szczególności może krajowa Komisya dla włości rentowych żądać także intabulacyi prawa własności na włości rentowej na rzecz zaciągającego pożyczkę rentową.

Dokumenty, w szczególności kontrakty rentowe, na których podstawie tego rodzaju podania wnoszone będą, muszą odpowiadać wymogom prawnym.

Intabulacya prawa zastawu dla pożyczki rentowej i adnotacya niepodzielności włości rentowej.

§. 28.

Jeżeli na podstawie kontraktu rentowego wniesiono podanie o intabulacyę prawa zastawu dla pożyczki rentowej, natenczas właściwy sąd hipoteczny winien takiemu podaniu uczynić zadość jedynie wtedy jeżeli:

1, włość rentowa tworzy tylko jedno ciało hipoteczne lub jeżeli nieruchomości składające włość rentową należą wprawdzie do kilku ciał hipotecznych, jednakże równocześnie wniesiono podanie o ich połączenie w jedno ciało hipoteczne a nie ma przeciwko takiemu ich połączeniu przeszkody, i

2. jeżeli to gospodarstwo jest wolne od ciężarów, lub jeżeli ciężące na niem pretensye będą równocześnie wykreślone, albo wreszcie jeżeli wierzyciele hipoteczni zezwolą na przyznanie wymaganego (§. 9.) stopnia pierwszeństwa dla pożyczki rentowej.

Nie podlega badaniu sądów hipotecznych czy zachodzą warunki udzielenia pożyczki

rentowej po myśli §§. 2—7. i §. 10. niniejszej ustawy.

Równocześnie z intabulacyą pożyczki rentowej należy wpisać w karcie stanu majątkowego adnotacyę niepodzielności włości rentowej i to w następującej formule: „Niepodzielna włość rentowa w myśl ustawy z dnia . . . . i kontraktu rentowego z dnia . . . . . między galicyjską krajową komisyą dla włości rentowych i . . .“

Wykreślenie adnotacyi o niepodzielności.

§. 29.

Skoro wykreślonem zostanie prawo zastawu dla pożyczki rentowej, należy też wykreślić adnotacyą o niepodzielności a to w braku podania nawet z urzędu.

Uwidocznienie zezwolenia krajowej Komisyi dla włości rentowych.

§. 30

We wszystkich wypadkach, w których myśl niniejszej ustawy jest wymagane zezwolenie krajowej Komisyi dla włości rentowych na wpis w księgach hipotecznych, należy — jeśli kraj. Komisya dla włości rentowych sama nie wniosła podania o wpis, wyraźnie uwidocznić przy dotyczącym wpisie, że Komisya zezwolenia nań udzieliła.

Rejestr (Index).

§ 31.

W każdym sądzie hipotecznym winien być prowadzony rejestr (index), włości rentowych.

Powołane do wykonywania ustawy organa samorządne.

Krajowa Komisya dla włości rentowych i Wydział krajowy.

§. 32.

W myśl postanowień niniejszej ustawy są powołane do tworzenia włości rentowych, udzielania pożyczek rentowych i sprawowania czynności połączonych z emisyą listów rentowych:

1. Ustanowiona przy Wydziale krajowym jako organ krajowy, z siedzibą we Lwowie, krajowa Komisya dla włości rentowych;

2. Wydział krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Postanowienia ustawy z 24. kwietnia 1874 dz. u. p. Nr. 48. mają zastosowanie do wytworzonej niniejszą ustawą organizacyi kredytu ziemskiego.

Skład krajowej Komisyi dla włości rentowych.

§. 33.

W skład krajowej Komisyi dla włości rentowych wchodzą: Marszałek krajowy lub jego zastępca jako przewodniczący i sześciu członków, z których wybiera dwóch Sejm krajowy, dwóch Wydział krajowy a wreszcie dwóch powołuje Namiestnik.

Każdy członek Komisyi ma zastępcę w ten sam sposób wybranego, względnie powołanego, który go zastępuje w razie zajścia przeszkody w urzędowaniu członka.

Czas trwania funkcyi przewodniczącego i członków.

§. 34.

Przewodniczący i wybrani przez Sejm krajowy jakoteż przez Wydział krajowy członkowie należą do Komisyi przez czas trwania kadencyi sejmowej.

Jeżeli któryś z członków (lub zastępców) wybranych przez Sejm lub Wydział krajowy wystąpi z Komisyi przed upływem kadencyi sejmowej, natenczas należy na resztę czasu jej trwania wybrać nowego członka (lub zastępcę).

Członkowie (lub zastępcy) powołani przez Namiestnika nie są powoływani na określony okres czasu, jednakże mogą być każdego czasu odwołani i przez innych zastąpieni.

Uchwały Komisyi.

§. 35.

Uchwały krajowej Komisyi dla włości rentowych zapadają na posiedzeniach (absolutną) bezwzględną większością głosów.

Przewodniczący bierze udział w głosowaniach. W razie równości głosów, rozstrzyga to zapatrywanie, do którego przystąpił przewodniczący.

Komisya jest zdolną do powzięcia uchwały, skoro oprócz przewodniczącego bierze udział w posiedzeniu 3 członków (lub zastępców) a wśród nich jeden członek (lub zastępca) z pośród członków (zastępców) powołanych przez Namiestnika.

Zawieszenie uchwał Komisyi. Orzeczenie Wydziału krajowego.

§. 36.

Przewodniczący ma prawo zawiesić uchwałę Komisyi.

Jeżeli uchwała została zawieszoną, rozstrzyga Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem o przedmiocie uchwały a to orzeczenie ma być podstawą dalszego postępowania.

Jeżeli w głosowaniu nad udzieleniem pożyczki rentowej lub nad sprawą, w której chodzi o bezpieczeństwo pożyczki rentowej lub bezpieczeństwo listów rentowych, członkowie (zastępcy) powołani przez Namiestnika zostali w mniejszości, na żądanie Namiestnika ma nastąpić postępowanie przepisane w poprzednim ustępie §. niniejszego na wypadek zawieszenia uchwały.

Zakres działania Komisyi.

§. 37.

Krajowa Komisya dla włości rentowych, o ile nie chodzi o sprawy, które są zastrzeżone Sejmowi, Wydziałowi krajowemu lub porozumieniu Wydziału krajowego z Namiestnictwem, powołaną jest do stanowienia we wszystkich sprawach, które w myśl niniejszej ustawy dotyczą tworzenia włości rentowych, udzielania pożyczek rentowych i sprawowania czynności połączonych z emisyą listów rentowych. W szczególności ma Komisya podejmować potrzebne dochodzenia i stwierdzenia, wydawać zarządzenia konieczne dla przeprowadzenia uchwał i przedkładać wnioski odpowiednie.

Krajowa Komisya dla włości rentowych zastępuje kraj wobec osób trzecich w sprawach należących do jej zakresu działania. Wszystkie do tych spraw odnoszące się pisma i dokumenty — z wyjątkiem listów rentowych (§. 49). — wychodzą w imieniu krajowej Komisyi dla włości rentowych.

§. 38.

W szczególności oznacza krajowa Komisya dla włości rentowych wartość gospodarstwa, na które ma być udzieloną pożyczka i zarządza ewentualnie potrzebne w tym celu oszacowania (§. 7).

Przy takiem oszacowaniu należy uwzględnić z jednej strony także ciężary na gospodarstwie ciężące, z drugiej strony wzrost wartości, którego niezawodnie należy oczekiwać, zwłaszcza zaś wzrost wartości wynikający wskutek wybudowania lub przyprowadzenia do należytego stanu budynków mieszkalnych i gospodarczych, potrzebnych do porządnego prowadzenia gospodarstwa.

W razie potrzeby należy na razie poprzestać na tymczasowem oszacowaniu, przeprowadzić zaś stanowcze oszacowanie dopiero po ukończeniu robót budowlanych i ubezpieczeniu budynków.

Oszacowanie należy przeprowadzać za pomocą wyznaczonych do tego organów krajowej Komisyi dla włości rentowych lub rzeczoznawców, w poszczególnych wypadkach powoływanych.

Komisya jest uprawnioną wydawać instrukcye o przeprowadzaniu oszacowania.

Regulamin oszacowań podlega zatwierdzeniu ze strony Wydziału krajowego, który w tej mierze ma porozumieć się z Namiestnictwem.

§. 39.

Krajowa Komisya dla włości rentowych ma dalej przyznawać pożyczki rentowe, sporządzać kontrakty rentowe, zawiadamiać Wydział krajowy o potrzebie wydania listów rentowych i zarządzać ich wydanie.

§. 40.

Krajowa Komisya dla włości rentowych ma prawo przedstawiać Wydziałowi krajowemu wnioski w sprawie zastosowania środków zmierzających do podniesienia kultury krajowej a w szczególności w sprawie podejmowania melioracyi gruntowych (nawodnień, odwodnień i t. p.) jakoteż operacyi agrarnych, o ile do przedłożenia takich wniosków nadarzy się jej sposobność przy wykonywaniu poruczonego jej nadzoru nad gospodarstwem na włościach rentowych.

Koszta krajowej Komisyi dla włości rentowych.

§. 41.

Wydatki potrzebne na utrzymanie krajowej Komisyi dla włości rentowych łącznie z wynagrodzeniem jej organów i odszkodowaniem za ich podróże oraz pełnienie służby po za miejscem siedziby ponosi fundusz krajowy.

Przewodniczący i członkowie (zastępcy) Komisyi pełnią swe obowiązki bezpłatnie, może im jednak być przyznanem wynagrodzenie w razie, jeśli pełnienie obowiązków wymaga szczególnych trudów. Również mają oni prawo do dyet i zwrotu kosztów podróży przy wyjazdach podejmowanych z urzędu.

§. 42.

Na wnoszących prośbę o pożyczkę rentową, nie należy nakładać obowiązku zwrotu kosztów zbadania wniesionego podania przez krajową Komisyę dla włości rentowych, jeśli prośby te będą czy to w całości, czy częściowo tylko uwzględnione. Przeciwnie na starającego się o pożyczkę rentową, którego prośba nie będzie uwzględnioną, można nałożyć obowiązek zwrotu tych kosztów już to w całości, już w stosownej części.

Komisya może zarządzić, że przy wniesieniu podania o pożyczkę rentową ma wnoszący podanie złożyć pewną odpowiednią kwotę jako zabezpieczenie zwrotu owych kosztów. Wysokość kwot, jakie tym tytułem winnyby być składane, może być oznaczoną w osobnej taryfie.

Zakres działania Wydziału krajowego.

§. 43.

Wydział krajowy nadzoruje działalność krajowej Komisyi dla włości rentowych i wydaje zarządzenia zastrzeżone dlań w myśl niniejszej ustawy.

§. 44.

Wydział krajowy wydaje regulaminy służbowe dla organów krajowej Komisyi dla włości rentowych i zarządzenia potrzebne dla zapewnienia prawidłowego toku jej działalności; mianuje jej organa, oznacza ich pobory i ustanawia wysokość należnych im dyet i kosztów podróży.

Wydział krajowy ustanawia dalej wynagrodzenia należące się przewodniczącemu lub członkom (zastępcom) Komisyi za szczególne trudy, jakoteż należne im dyety i koszta podróży. Członkom komisyi, którzy są urzędnikami państwowymi, należy przyznać dyety i koszta podróży w myśl przepisów obowiązujących dla urzędników państwowych.

§. 45.

Wydział krajowy winien corocznie przedkładać Sejmowi krajowemu sprawozdania o czynnościach krajowej Komisyi dla włości rentowych i jej kosztach, o udzielonych pożyczkach rentowych jako też o hipotecznych prawach zastawu dla tych pożyczek nabytych, o stanie emisyi listów rentowych i funduszów odnoszących się do listów rentowych (§. 61).

Odpowiedzialność za zaciągnięte przez kraj zobowiązania.

§. 46.

Za zobowiązania zaciągnięte przez kraj w myśl niniejszej ustawy odpowiadają w pierwszym rzędzie a mianowicie odnośnie do zobowiązań wypływających z emisyi listów rentowych przedewszystkiem majętności, które dla tych listów stanowią kaucyę (§§. 51. i 61.), a w dalszym rzędzie Królestwo Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Prawo nadzoru Władz państwowych.

§. 47.

Namiestnictwo jest uprawnionem badać całą działalność krajowej Komisyi dla włości rentowych.

Namiestnictwo może też każdego czasu zażądać przedłożenia potrzebnych wykazów o działalności kraj. Komisyi dla włości rentowych i jej zapasach kasowych.

§. 48.

Dla wykonywania określonego w §. 47. nadzoru na działalnością Komisyi ma Rząd ustanowić swego Komisarza, do którego też należeć będzie wykonywanie zadań przekazanych komisarzowi rządowemu w ustawie z d. 24. kwietnia 1874 Dz. u. p. Nr. 48. Komisarz ten ma nadto te wszystkie prawa, które są wypływem nadzoru państwowego nad bankami akcyjnymi lub udziałowymi.

Jeśliby Komisya przekroczyła swój zakres działania lub naruszyła przepisy ustawowe, natenczas ma Namiestnik prawo po wysłuchaniu Wydziału krajowego zakazać wykonania jej uchwał.

Listy rentowe.

Emisya listów rentowych.

§. 49.

Kraj Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem ma prawo wydawać listy rentowe opiewające na okaziciela.

Listy rentowe wystawia Wydział krajowy pod tytułem: „List rentowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem“. Listy rentowe mają mieć arkusz kuponowy i talon.

Bliższe przepisy o formie i treści listów rentowych, o wysokości kwot, na które mogą opiewać poszczególne sztuki listów, o liczbie kuponów, które mają być dołączone do każdego listu rentowogo, o planie umorzenia listów rentowych, wyda Wydział krajowy za zatwierdzeniem przez Ministerstwa: skarbu i rolnictwa.

Najwyższa suma listów rentowych.

§. 50.

Każdoczesna suma znajdujących się w obiegu listów rentowych nie może przynosić kwoty 5,000.000 koron.

Podwyższenie tej kwoty może nastąpić jedynie w drodze ustawy krajowej.

Stosunek listów rentowych do pożyczek rentowych.

§. 51.

Suma wydanych listów rentowych nie może przewyższać równoczesnej sumy niespłaconych a prawem zastawu ubezpieczonych pożyczek rentowych.

Pożyczki rentowe ubezpieczone prawem zastawu odpowiadają jako kaucya na zaspokojenie pretensyi płynących z listów rentowych. Tę właściwość należy uwidocznić w księgach hipotecznych przy intabulacyi prawa zastawu dla zabezpieczenia roszczenia z pożyczki rentowej. (§. 5. ustawy z dnia 24 kwietnia 1874 r. Dz. u. u. p. Nr. 48).

Stopa procentowa listów rentowych.

§. 52.

Listy rentowe będą wydawane w dwu typach, a mianowicie z cztero i cztero- i pół procentowem oprocentowaniem.

Wydział krajowy ustanawia każdym razem stopę procentową, z którą listy rentowe mają być wydawane.

Daty wystawienia listów rentowych.

§. 53.

Listy rentowe będą wydawane z określonemi, odpowiadającemi terminom zapadłości kuponów datami, a mianowicie z 1. stycznia, 1. kwietnia, 1. lipca i 1. października.

Uwierzytelnienie listów rentowych przez komisarża rządowego.

§. 54.

Wystawienie listów rentowych może tylko wtedy nastąpić, gdy komisarz rządowy (§. 48.) uwierzytelni swoim podpisem dodane do każdego listu rentowego potwierdzenie, że list ten wydany jest na podstawie pożyczki rentowej hipotecznem prawem zastawu zabezpieczonej.

Wypłata i spłata pożyczek rentowych w listach rentowych.

§. 55.

Po przeprowadzeniu hipotecznej intabulacyi prawa zastawu dla pożyczki wypłaconą będzie pożyczka w listach rentowych według nominalnej ich wartości. Krajowa komisya dla włości rentowych może sobie jednakże zastrzedz komisową sprzedaż listów rentowych na rachunek zaciągającego pożyczkę rentową.

Spłaty kapitału, które w razie wypowiedzenia pożyczki rentowej lub pewnej jej części trzeba uiścić, mogą być uiszczone stosownie do wyboru dłużnika w gotówce lub w listach rentowych wedle ich nominalnej wartości.

Prawo posiadacza listu rentowego.

§. 56

Posiadacz listu rentowego ma prawo do podjęcia odsetek listu rentownego, które przypadają półrocznie z dołu w dniu zapadłości kuponu, a w razie wylosowania listu rentowego, do wypłaty imiennej wartości wylosowanego listu.

Wycofanie z biegu listów rentownych.

§. 57.

Listy rentowe wycofuje się z obiegu albo w drodze skupu, o ile je nabyć można po imiennej wartości lub poniżej tejże, albo przez wylosowanie.

Wydział krajowy postanawia na wniosek krajowej Komisyi dla włości rentowych, czy i o ile wycofanie listów rentotowych ma być dokonanem w jednej lub drugiej drodze i oznacza losowania, które należy podjąć.

Losowanie listów rentowych.

§. 58.

Losowanie winno być na ośm dni przed terminem losowania podanem do publicznej wiadomości przez obwieszczenie — obejmujące także sumę listów rentowych, które mają być wylosowane — w krajowej gazecie urzędowej i w części urzędowej „Gazety wiedeńskiej“. Akt losowania odbywać się winien publicznie.

Suma listów rentowych, które będą wylosowane, winna odpowiadać kwocie, która na 14 dni przed losowaniem stanowiła cały stan majątku funduszu umorzenia (§. 63.), o ile ten fundusz po myśli postanowienia §. 57. nie został użyty na wykupno listów rentowych.

Kwoty niższe niż najmniejsze, na który list zastawny może opiewać, nie będą uwzględniane przy losowaniu.

Numera wyciągniętych listów rentowych winny być ogłoszone w urzędowej gazecie krajowej i w urzędowej części „Gazety wiedeńskiej“.

Wypłatata wylosowanego listu rentownego.

§. 59.

Wypłata wylosowanego listu rentowego następuje w sześć miesięcy od wylosowania za zwrotem listu rentowego wraz z arkuszem kuponowym i talonem i za równoczesnem wyrównaniem zaległych je-

szcze po dzień płatności listu a nie zadawuionych odsetek tudzież za potrąceniem sumy, ewentualnie brakujących a nie zapadłych kuponów.

Oprocentowanie wylosowanego listu rentowego ustaje z dniem jego płatności.

Niszczenie listów rentowych wycofanych z obiegu.

§. 60.

Listy rentowe nabyte czy to w drodze wykupna, czy wylowania, zarówno jak i listy, które wskutek spłat pożyczek rentowych wracają do kasy, winny być natychmiast niszczone wraz z arkuszami kuponowymi i talonami.

Fundusze emisyi listów rentowych

§. 61.

Dla przeprowadzenia czynności, odnoszących się do emisyi listów rentowych, winny być utworzone trzy fundusze a to:

a) fundusz oprocentowania listów rentowych;

b) fundusz umorzenia listów rentowych;

c) fundusz rezerwowy listów rentowych.

Także te fundusze odpowiadają jako kaucya za zaspokojenie zobowiązań płynących z listów rentowych.

Sposób tworzenia funduszu oprocentowania i jego przeznaczenie.

§. 62.

Fundusz oprocentowania jest przeznaczony na oprocentowanie listów rentowych a tworzy się go z tych części wpływających rent, które są przezuaczone na oprocentowanie pożyczek rentowych.

Sposób tworzenia funduszu umorzenia i jego przeznaczenie.

§. 63.

Fundusz umorzenia jest przeznaczonym na wykupywanie listów rentowych i spłatę wylosowanych listów rentowych i tworzy się:

a) z tych części wpływających reut, które są przeznaczone na umorzenie pożyczek rentowych;

b) ze spłaconych gotówką pożyczek rentowych.

Sposób tworzenia funduszu rezerwowego i jego przeznaczenie.

§. 64.

Fundusz rezerwowy jest przeznaczonym na pokrycie możliwych braków w funduszu oprocentowania i umorzenia i tworzy się:

a) z części fnnduszu oprocentowania i umorzenia, przypadających na zadawnione kupony i listy rentowe;

b) z kwot wpływających tytułem odsetek zwłoki;

c) z oprocentowania funduszów wymienionych w §. 61;

d) z innych ewentualnie osiągniętych przychodów.

Lokacye zasobów gotówki.

§. 65.

Krajowa Komisya dla włości rentowych winna starać się o pewną i korzystną lokacyę czasowo niepotrzebnych zapasów gotówkowych z zwłaszcza zapasów funduszów wymienionych w §. 61.

Wydział krajowy postanawia po wysłuchaniu krajowej Komisyi dla włości rentowych o sposobie lokacyi zapasów gotówki.

Postanowienie o sposobie lokacyi zapasu gotówki funduszów wymienionych w §. 61. podlega zatwierdzeniu Ministerstwa skarbu i rolnictwa.

Czynności bankowe krajowej komisyi dla włości rentowych.

§. 66.

Krajowa Komisya dla włości rentowych ma prawo — pominąwszy udzielanie pożyczek rentowych i kupno i sprzedaż listów rentowych (§§. 55. i 57.) — tylko

o tyle podejmować czynności bankowe, o ile to jest koniecznem dla lokowania zapasów gotówki w myśl. §. 65.

Uczestniczenie w licytacyach i nabywanie włości rentowych.

§. 67.

Krajowa Komisya dla włości rentowych ma prawo stawać na licytacyach włości rentowych i nabywać je imieniem kraju.

Włości rentowe nabyte na licytacyach należy jak najrychlej pozbywać.

Postanowienia końcowe.

Statut krajowej Komisyi dla włości rentowych.

§. 68.

Regulaminy czynności i obrad dla działalności krajowej Komisyi dla włości rentowych i bliższe przepisy, potrzebne dla przeprowadzenia prac, które w myśl niniejszej ustawy ma krajowa Komisya dla włości rentowych podejmować, w szczególności przepisy o treści kontraktu rentowego, jako też przepisy dotyczące prowadzenia działu pożyczek rentowych i emisyi listów rentowych ma wydać w granicach niniejszej ustawy Wydział krajowy w osobnym statucie.

Statut podlega zatwierdzeniu Ministerstwa: skarbu i rolnictwa.

Wejście w życie ustawy.

§. 69.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie w czasie, który ustanowi i określi Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym i ogłosi w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

Wykonanie ustawy.

§. 70.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam moim Ministrom: rolnictwa, sprawiedliwości, skarbu i spraw wewnętrznych.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Mogilnicki i stawia wniosek na przejście do porządku dziennego nad wnioskami komisyi.

Przemawia p. Paygert.

Marszałek oznajmia, że ma zamiar zamknąć posiedzenie, i że jutrzejsze posiedzenie przerwie o godzinie 1-szej na godzinę — a następnie dalej prowadzić je będzie po południu.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 29. października 1904 godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 2. po południu.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni *w. r.*

Sekretarze:

Mieczysław Urbański *w. r.*
Kazimierz Lubomirski *w. r.*

Z drukarni Ludowej we Lwowie.